

- gwiazdnica grubolistna *Stellaria crassifolia*, zebrana w 1921 r. przez Miggego w Borowym Młynie k. Ostródy;
- rosiczka pośrednia *Drosera intermedia*, zebrana w 1919 r. przez Steffena pod Ostródą;
- chamedafne północna *Chamaedaphne calyculata*, zebrana w 1917 r. przez E. Schenka na torfowisku „Sołtysek” k. Gromu pod Szczytnem;
- goryczka błotna *Gentiana uliginosa*, zebrana w 1919 r. przez Steffena pod Szczytnem; gatunek obecnie na Warmii i Mazurach nie odnaleziony (Ryc. 2);
- pszczałnik wąskolistny *Dracocephalum ruyschiana*, zebrany w 1925 r. przez Steffena k. Mrągowa; obecnie na Wrmii i Mazurach nie odnaleziony (Ryc. 3);
- buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*, zebrany w 1919 r. przez Steffena pod Ostródą; gatunek obecnie na Warmii i Mazurach nie odnaleziony;
- gółka wonna *Gymnadenia odoratissima*, zebrana w 1927 r. przez Steffena w Puszczy Boreckiej; gatunek obecnie na Warmii i Mazurach nie odnaleziony;
- skalnica torfowiskowa *Saxifraga hirculus*, zebrana w 1917 r. przez Steffena pod Elkiem; gatunek obecnie nie odnaleziony w granicach Warmii i Mazur (Ryc. 4);

Poza wyżej wymienionymi na uwagę zasługują również:

- uładka leśna *Omphalodes scorpioides*, zebrana w 1918 r. przez Steffena w Duragu pod Ostródą;
- rzęśl jesienna *Callitriche autumnalis*, zebrana w 1917 r. przez Steffena pod Olsztynem;
- goździk pyszny *Dianthus superbus*, zebrany w 1925 r. przez Steffena w Dobrym Lasku k. Mrągowa;
- arnika górską *Arnica montana*, zebrana w 1917 r. przez Steffena w okolicach Nidzicy;
- kukułka Traunsteiner *Dactylorhiza traunsteineri*, zebrana w 1927 r. w Puszczy Boreckiej przez Steffena;
- naradka północna *Androsace septentrionalis*, zebrana w 1920 r. przez Grossa w okolicach Pisz;
- wierzb lapońska *Salix lapponum*, zebrana w 1925 r. przez Steffena w okolicach Mrągowa;
- leniec bezpodkwiatkowy *Thesium ebracteatum*, zebrany w 1927 r. przez Steffena w Puszczy Piskiej;
- namulnik brzegowy *Limosella aquatica*, zebrany w 1927 r. przez Steffena w okolicach Olsztyna;
- lnic mała *Chaenorhinum minus*, zebrana w 1925 r. przez Steffena koło Mikołajek;

Ryc. 4. Skalnica torfowiskowa *Saxifraga hirculus*, zebrana przez H. Steffena.

Fig. 4. *Saxifraga hirculus*, collected by H. Steffen.

- trędownik skrzydlaty *Scrophularia umbrosa*, zebrany w 1934 r. przez Miggego w okolicach Ostródy. Trzeba tu również zaznaczyć, że niektóre ze stanowisk rzadkich i zarazem cennych gatunków roślin odnotowane są jedynie w niniejszym zielniku; brakuje więc informacji o nich w jakichkolwiek publikacjach. Zebrany materiał florystyczny stanowi zatem również punkt wyjścia do przeprowadzenia badań terenowych w chwili obecnej.

Krzysztof GĘBURA

NOWE PERIODYKI I SERIE NEW JOURNALS AND SERIES

ALGAE. THE KOREAN JOURNAL
OF PHYCOLOGY

Kwartalnik *Algae. The Korean Journal of Phycology* (ISSN 1226–2617; Editor-in-Chief: Young

Po pięciu tomach wydanych w języku rosyjskim, przy zmienionym, międzynarodowym składzie redakcji, postanowiono publikować prace autorów własnych i zagranicznych, gwarantując druk też w języku angielskim.

Wyszły już numery 1 i 2 tomu 6 za rok 1996. Oprócz autorów lokalnych spotyka się w nich też licznych współautorów z Izraela i Rosji i, pojedynczo, z Tadżykistanu, Chin i Niemiec. Na razie jednak, oprócz krótkich streszczeń angielskich, teksty i podpisy pod tabelami i rycinami są wyłącznie w języku rosyjskim.

Czasopismo jest zainteresowane pracami z szeroko pojętej problematyki dotyczącej glonów współczesnych i kopalnych, także historią fykologii, recenzjami i informacjami.

Subskrypcja i kontakt z redakcją:

N. G. Institute of Botany,

2, Tereschchenkowskaya Str.

UA-252601 Kiev-4, GSP, Ukraine

Jadwiga SIEMIŃSKA

RECENZJE BOOK REVIEWS

BEHRE K.-E., OEGGL K. (red.), *Early Farming in the Old World. Recent Advances in Archaeobotanical Research. A Special Volume of Vegetation History and Archaeobotany*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg 1996, ss. 200. Miękka opr., format 27.4 × 20.7 cm. ISSN 0939-6314.

Wzrost zainteresowania badaniami archeobotanicznymi zaowocował, począwszy od lat 60-tych, regularnymi spotkaniami Międzynarodowej Grupy Roboczej Paleobotaniki (IWGP – International Workgroup for Palaeoethnobotany). Co trzy lata archeobotanicy, przede wszystkim z Europy i Bliskiego Wschodu, mają możliwość przedstawienia i dyskusji wyników swoich badań. Ostatnie, 10. spotkanie, odbyło się w okresie 11–18 czerwca 1995 roku w Innsbrucku (Austria), a wybrane referaty przedstawione podczas konferencji zostały opublikowane w omawianym tu specjalnym wydaniu piątego numeru czasopisma *Vegetation History and Archaeobotany*.

W książce zawarto 19 artykułów poprzedzonych krótkim wprowadzeniem K. E. Behrego i K. Oeggla,

redaktorów wydania. Autorzy zwracają w nim uwagę na interdyscyplinarny charakter archeobotaniki i jej wiodącą rolę w badaniach nad historią rolnictwa, a także na przydatność tej nauki dla rekonstrukcji dawnego środowiska przyrodniczego oraz różnych form działalności człowieka w przeszłości.

Artykuły poruszają szeroki zakres zagadnień, z których część dotyczy wykorzystania roślin w różnych okresach prehistorii, przede wszystkim jako źródła pożywienia i leków. L. Kubiak-Martens (*Evidence for possible use of plant foods in Palaeolithic and Mesolithic diet from the site of Całowanie in the central part of the Polish Plain*) wskazuje na prawdopodobne stosowanie bulwek *Sagittaria* cf. *sagittifolia* i *Polygonum* sp. jako pożywienie przez paleolityczne i mezolityczne plemiona łowiecko-zbierackie, a swoje przypuszczenia popiera danymi z literatury etnograficznej z obszaru Rosji i północnej Kanady.

Rola zbieractwa w okresach późniejszych dyskutowana jest również przez kilku innych autorów. Między innymi P. S. Henriksen i D. Robinson (*Early Iron Age agriculture: archaeobotanical evidence from an underground granary at Overbygard in northern Jutland, Denmark*) uważają, że duża ilość nasion niektórych chwastów (*Chenopodium album*, *Polygonum* sp., *Spergula arvensis*), znalezionych w spichlerzu z okresu przedchrześcijańskiego na terenie północnej Jutlandii, świadczy o ich specjalnym zbiorze w celach konsumpcyjnych.

Znaczna część artykułów jest poświęcona rekonstrukcjom warunków dawnych upraw, metod zbioru i czyszczenia zboża na podstawie badań zawartości prób spalonego materiału roślinnego. Do szczególnie interesujących należą tu: wymienione już wyżej opracowanie P. S. Henriksena i D. Robinsona, a także artykuły V. Mattered-Zech [*A study of the carbonized seeds from a La Tène D1 rural settlement, Le Camp du Roi excavation at Jaux (Oise), France*] oraz J. Wietholda [*Late Celtic and early Roman plant remains from the oppidum of Bibracte, Mont Beuvray (Burgundy, France)*].

Ważny przyczynek do historii roślin uprawnych stanowi praca U. Maier (*Morphological studies of free-threshing wheat ears from a Neolithic site in southwest Germany, and the history of naked wheats*), w której, na podstawie własnych materiałów z neolitycznego stanowiska w południowych Niemczech i danych z literatury, autorka dyskutuje historię upraw tetraploidalnych, nieoplewionych pszenic.

W omawianym tomie znalazły się też prace z zakresu metodyki badań archeobotanicznych. D. de Moulins w artykule *Sieving experiment: the control-*